

забезпечити баланс між економічними інтересами та збереженням унікальності території [2].

Суттєвим викликом є забезпечення безпеки відвідувачів, контроль за дотриманням екологічних норм та обмеження антропогенного впливу на територію. Не менш важливим є формування відповідальної поведінки туристів, що передбачає усвідомлення значення цієї території як місця трагедії, а не лише об'єкта цікавості.

Отже, трансформація Чорнобильської зони відчуження як об'єкта туризму та пам'яті є складним процесом, що потребує комплексного підходу та врахування етичних, соціальних і економічних чинників.

Список літератури:

1. Іванов А. М. «Темний» туризм як один з перспективних видів туризму. Бізнеснавігатор. 2021. № 5. С. 186-191.
2. Романова А. А. Види туризму та їх класифікація у контексті сучасних тенденцій розвитку туристичної індустрії. Економіка та управління національним господарством. 2022. № 4 (65). С. 13-19.

**УДК 911.3:39:911.37(477.41)**

## **ЕТНОГЕОГРАФІЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОЛІССЯ: ВІД ТРАДИЦІЙНОГО РОЗСЕЛЕННЯ ДО ЗОНИ ВІДЧУЖЕННЯ**

**Гончаренко С. О., Єпик Л. І.**

Сумський національний аграрний університет

E-mail: [cofia20191981@gmail.com](mailto:cofia20191981@gmail.com), [larusyabarabash2017@gmail.com](mailto:larusyabarabash2017@gmail.com)

Полісся – унікальний регіон України, що охоплює північну частину країни, межує з Білоруссю та охоплює території Волинської, Рівненської, Житомирської та Київської областей. Ця територія вирізняється своєю природною різноманітністю: широкі ліси, численні болота, річки та озера створюють специфічний ландшафт, який історично впливав на характер людського поселення та соціокультурні практики місцевих спільнот.

Однією з найзначніших трансформацій стало будівництво Чорнобильської атомної електростанції на межі 1970 – 1980-х років. Цей проєкт радикально змінив етногеографічну карту

регіону: зростання промислових центрів, інфраструктури та одночасне створення ізольованих територій для обслуговуючого персоналу спричинило зсув традиційних поселень [1].

Найрадикальніша трансформація Полісся відбулася після Чорнобильської катастрофи 1986 року. Багаторічні експлуатаційні та радіоекологічні наслідки призвели до евакуації населення та створення Зони відчуження, яка охопила понад 2,6 тис. км<sup>2</sup>. Традиційні поселення стали покинутими, а етнокультурна тканина регіону була порушена.

Сучасне Полісся переживає нову хвилю трансформацій. Туристичні практики, зокрема темний туризм, екологічні експедиції та етнокультурні маршрути, дозволяють відновити зв'язок із історією та культурною спадщиною регіону. Водночас виникає етичне питання: як балансувати між дослідженням території та збереженням пам'яті про трагедію та постраждале населення [2].

Регіональні ініціативи з ревіталізації та охорони природної і культурної спадщини дозволяють формувати нову ідентичність Полісся – поєднанням історичного знання, культурної пам'яті та екологічної свідомості.

Етногеографічні трансформації Полісся – це історія про взаємодію людини, культури та природи, що проходить від традиційного розселення до сучасної Зони відчуження. Хоча катастрофічні події призвели до руйнування звичного побуту, вони відкрили нові перспективи для дослідження, збереження та популяризації унікальної природної та культурної спадщини регіону.

#### Список літератури:

1. Глушко М. Середнє Полісся у системі етнографічного районування України: локалізація, межі (за матеріалами наукових досліджень другої половини ХХ – початку ХХІ ст.). Вісник Львівського університету. Серія історична. 2023. Вип. 43. С. 15-33.
2. Чорнобильська зона відчуження готова до змін – вирішувати людям URL: <https://polissya.today/chornobylska-zona-vidchuzhennya-hotova-do-zmin-vyrishuvaty-lyudyam>